

Aurinko ei ollut vielä noussut, kun Eero otti kiväärin ikkunalaudalta ja katseli olohuoneen lasista Myllykylän mäelle. Hän löysi kiikaritähtäimeen lehdenjakajan. Tämä työnsi paperista turpeaa kärryään kohti rannanpuoleisia kerrostaloja.

Aina sattuu ja tapahtuu, koska hujopilla hiki valuu selässä.

Eero tähtäsi jätkää niskaan. Katulamput sähköyivät pakkasen kipristämässä ilmassa. Hän painoi liipaisinta. Iskuri löi tyhjää. Samassa käkikello kumautti varttia vaille kolme. Aili oli saanut rakkineen kuusikymmenvuotislahjaksi Normaalikoulun väeltä.

Hanki kaukoputki, Aili kröhi pystyyn omalta puoliskoltaan. Hän tuli ovensuuhun pöllämystyneen näköisenä.

Ihmiset pelkää, Aili sanoi tahmealla kurkullaan.

Ei kukaan tähän aikaan kyllää.

Eero oli herännyt kesken uniensa ja käynyt vessassa

mutta ei ollut nukahtanut uudelleen. Aili aina sanoi, että lämmin maito auttaisi, mutta mitä siitä tulisi, jos kahdeksankymmentävuotias mies keittelisi maitoa liedellä yöt läpeensä.

Sitten hän kiikaroi Pennin Tiimin lastauslaiturille, jonne Postin kuormuri kaarsi. Kuljettaja laski perälaidan alas ja katosi koppiin. Ero avasi tuuletusluukun. Raikas ilma tunki vasten kalsaripaitaista rintaa. Olohuoneeseen saakka kantautui räminä. Pakettirullakoita ilmestyi auton uumenista perälaitanosturin päälle. Jylisi kuin lähestyvä ukkonen.

Naapurit soittavat poliisille. Joudut putkaan, Aili yski. Hän haki seinästä tukea tassuttaessaan keittiöön.

Ero puristi poskensa tiukemmin tukkia vasten ja tähtäsi vuorostaan lintulaudalle. Ei ainuttakaan piipittäjää liikkeellä. Toista se on kesällä, kun sirkutus ei taukoa hetkessäkään.

Aili kolautti metallisen purkin tiskipöydälle, Ero tunnisti sen äänen. Arvatenkin vaimo sanoisi seuraavaksi: kahvi on loppu, hae lisää.

Käy ostamassa kahvia. Aili lykkäsi purkin takaisin kaappiin.

Käys ostamas, Ero matki vaimonsa puhenuottia. Se oli muuttunut päivä päivältä kröhäisemmäksi ja väsyneemmäksi, mutta silti Aili ei pitänyt turpaansa kiinni. Jo vain hetipaikalla, Ero sanoi.

Näsäviisastelija.

Olisipa Aili ennemmin kuuro kuin kurkkukipuinen. Mutta jos Aili olisi kuuro, ei hänen huutoaan kestäisi kuukaan. Mikä siinä on, että kuurot huutavat? Kai he toivovat, että yhtäkkiä kuulisivat oman äänensä. Mutta jos Aili oli-

si kuuro ja aina oikein pahasti kurkkukipuinen, asiat olisivat mallillaan.

Lintulaudalle kiipesi orava. Sillä oli rytmi sekaisin. Eero napautti liipaisinta. Samassa orava heilautti häntäänsä. Taas olisi maailma ollut yhtä seonnutta eläintä puhtaampi.

Vaikka tarkkuus oli tallella, hän ei ollut ampunut sen jälkeen, kun oli siirtänyt maasturinsa seisontavakuutukseen. Hänen tapanaan oli ollut ajella Kiviharjun sorakuopille räiskimään savikiekkoja tai muuten vain. Joskus hän oli napannut metsälinnun, jäniksen tai ketun, kun niitä oli tienposkeen osunut. Hänelle oli ollut hyötyä vasenkätisyydestään. Hän oli pystynyt helposti ampumaan käsiaseilla pöheikköön samalla, kun oli ohjannut oikealla kädellä Land Roveriaan. (88 series II 1966, pitkä malli, hyvin toimiva, siisti ja alkuperäinen, 100-prosenttisen ruosteeton ja hitsaamaton runko, edelleen tallissa, öljyt vaihdettu vuosittain, Hannu joskus lainaa, pojan Saabit lojuu aina korjaamolla.)

Pakastuu, punatulkut tulee mettästä pois, hän huomasi höpöttävänsä kuin oma isänsä aikoinaan.

Punatulkut tulevat. Sinä kuolet ennen kuin opit äidinkielesi, vaimo sai uuden kohtauksen huuhtoessaan teppannua.

Eero kurkkasi keittiöön. Aili nojasi jääkaappiin, yski ja veti henkeä vuoronperään. Vaimo repi kurkustaan pitkän rään, jonka roiskautti lattialle. Aamutossu hivuttautui klimpin päälle ja hinkkasi sen edestakaisin muovimatolle. Vasta tämän jälkeen Eero sanoi:

Sä opetat taivaassa Pietarille hepreea. Katotaan vaan.

Katotaan ja katotaan. Sinä et sitä pääse katsomaan. Aili laski vettä pannuun. Hän köhi ysköksen.

Etkä sä pääse Pietaria opettamaan. Sä oot tarpeeksi kakaroita jo koulussa rääkänny. Eero nosti kiväärin takaisin olkaansa vasten ja seurasi tähtäinristikosta, miten postiauton kuljettaja kiipesi takaisin kuskinpukille.

Aili puhisi, vesi roiskui hanasta. Pannu rämähti tiskien päälle altaaseen.

Antaa raiskan olla, Aili kömpi takaisin makuuhuoneeseen. Jos tässä onnettomassa talossa olisi hissi, lähtisin heti lääkäriin.

Ei niistä ole mihinkään.

Ai hisseistä vai lääkäreistä?

Kun sängystä kuului tasainen hengityksen vinkuna, Eero laski kiväärin ikkunalaudalle. Siivouskomerosta työkalupakkinsa takaa hän kaivoi paketin Presidenttiä. Hän keitti itselleen kupillisen kahvia, johon pani vielä loppuporot metallipurkistakin.

Siitä oli jo kolmekymmentä vuotta, kun he olivat tähän muuttaneet. Eero oli hetken ollut talonmiehenä ennen kuin konkurssin kourista oli noussut entistä ehompi liike: Uusi siirtomaatukku Ky ja Pennin Tiimi -myymälä. Niitä ei ollut tarvinnut kauan pyörittää, kun keskusliikkeen herrat olivat suivaantuneet varpaille hyppimisestä ja ostaneeet koko firman pois. Muka vapaata kapitalismia vapaassa maassa. Puistolehmuksien muhkuraiset rungot ja oksisto olivat olleet paljaat sahalaitaisista lehdistä. Lumet olivat sulaneet silloin ennen aikojaan niin kuin nyt, vaikka pakaset jatkuivat. Eero oli fiksannut, hän oli maalannut jopa keittiön kaapit.

Ja nyt Aili oli saanut päähänsä, että talossa piti olla hissi. Hissi. Eero sylkäisi suullisen kahvia viemäriin. Ei Aili enää liikkunut, ja Eero halusi nukkua vain itse tapiseeraa-

massaan huoneessa. Aili ei ollut tullut edes seinäpaperia valitsemaan.

Eero kaatoi loput kahvista putkia pitkin jätevedenpuhdistamolle, niin kelvottoman väkevää hän oli siitä keittänyt. Kahvipakettinsa hän oli pannut takaisin romujen taakse heti sen jälkeen, kun oli lapannut kolme reilua kukkuraa yhtä kupillista varten.

Pennin Tiimissä haisi repeytynyt säkki Tendiä sekä Bliwsaippua. Seinällä roikkui sinipiikoja, hinausköyksiä, rättejä ja trasseleita sulassa sovussa vierekkäin. Peränurkassa könötti asiamiespostin pöytä, jotta Anttilan pakettien noutajat varmasti kävelisivät koko tavarapaljouden läpi. Näin mukaan tarttuisi jotain, jolla täyttää vinttikomeroiden nurkkia.

Hyllyköiden sijoittelu Pennin Tiimissä oli täysin häpeilemätöntä toisin kuin hienoissa liikkeissä. Niissä tutkittiin asiakkaiden kulkureittejä, ostopäätöksiä ja huijattiin ihminen aina syvemmälle tavaroiden takamaille asti. Siellä sitä sitten vertailtiin jalkalistojen päällä myllertävien sähkömatojen ominaisuuksia. Olivathan jopa kiotolaisten kunnallisvirkamiesten yliherkkien rouvien eläkeläiskerho numeroltaan 567 valinnut sähkömadot viime vuoden parhaiksi allergisoimattomiksi lemmikkieläimiksi. Alun perin olisi tultu ostamaan vain yhtä maitopurkkia.

Myyjä läpsytteli sandaaleillaan hyllyjen lomassa ja käänteli etikettejä kohti tavaranhimoisia ihmisiä, jotka sairastuisivat elleivät saisi ostaa elementtikennojaan täyteen upean ihania posliinipöllöjä. Kaikesta pienestä piti olla aina puutetta ja pieniin tarpeisiin tämänlainen Taiwanin taikamaa oli tarkoitettu. Isot kaupat tehtiin toimistohotel-

leissa ja pääkonttoreissa, jonne varattiin aika etukäteen. Niissä jaeltiin kullattuja käyntikortteja, tarjoiltiin pitkiä ja kosteita lounaita ja hymyiltiin paljon sellaisille, jotka olivat ostamassa todellista sisältöä elämäänsä.

Tämän Hongkong-myymän asiakaspalvelijan sukupuoli saattoi olla kumpi tahansa. Oli vain hyvä, ettei hän korostunut tavaramaailman androgyynisyydestä, koska tässä maassa ei edes kieli jakanut tavaroita feminiinisiin ja maskuliinisiin. Kaupan ilmapiiri säilyi siis kaikille sopivan kiinnostavana ja eroottisen väreilevänä. Myyjä oli nelikymppinen sandaaliensa linttaanastuja. Hän oli rojun loisteessa kuin kotonaan. Hän purjehti pahvilaatikkopinojen välissä vaikka silmät ummessa. Hän ei koskaan kaatanut kumoon huteraa kalastajansaapastelinettä ahtaalla käytävällä, vaikka hänelle oli kertynyt reilusti matalapalkkaläskiä keskiruumiiseensa. Hän tiesi, missä oli kaikkein pienin nippelinnappeli. Hän oli kävelevä varastokirjanpito. Hänelle jokainen oli ihminen, ei koskaan asiakas tai ostaja. Uusi jalkapari kuramatolla tiesi aina vuokratulojen hidasta karttumista ja kurahousuja kaksosille. Hän neuvoi oikean hyllyn, eikä hänen koskaan tarvinnut kysyä myyjien ikäikäistä keskustelunavausta, voinko auttaa, mitähän sitä saisi olla. Mutta oli yksi asiakas, josta hän ei osannut koskaan sanoa etukäteen mitään. Tämä rikkoi kuvioita, ei pysynyt asiakkaan roolissa vaan käyttäytyi tällä tavalla:

Mitä uutta tänään? Eero huusi jo tuulikaapista. Hän pani kävelykeppinsä roikkumaan laskunmaksuautomaatin sivuseinälle. Keppiä hän kantoi mukanaan muodon vuoksi, että edes jokin kertoisi jotain hänen iästään.

Pikakahvia, myyjä nosti laatikosta purkin.

Pikakahvia?

Porot liukenee veteen kuin kaakaojauhe. Nopee kuin mikä. Päiväystä on ruhtinaallisesti jäljellä.

Mä olen ollut kohta kaksikymmentä vuotta eläkkeellä, Ero sanoi.

Niin minäkin vielä joskus, myyjä sanoi.

Kenelle pikakahvi sitten on tarkoitettu? Ero vaelteli liikkeessä ja kokeili käsiinsä kaikkea polkupyörän dyna-
mista liukuriin. Hän järjesti sekaisen suklaapatukkahyllyn ohimennessään ja nosti koukkuun lattialle pudonneet kengänpohjalliset. Yöllä tuli paljon postia, Ero sanoi.

Eikä ainuttakaan pakettia sinulle.

Kuka tässä mitään odottaa, Ero sanoi. Mutta lähtevien lokeroon pudotan vielä joskus yhden oikein ison paketin. Ja ilman postimerkkiä.

Myyjä höpisi kaikkea joutavaa, minkälainen sää yöllä oli ollut ynnä muita kysymyksiä, joiden avulla väkisin tutustuneet yrittävät selviytyä toisistaan mahdollisimman vähin vaurioin. Ero ynähтели vastauksia.

Hän oli kuullut, että monet asiakkaat pitivät myyjää jopa ilmiömäisenä näkijänä. Yläkerran Sirkka oli joskus jopa pyytänyt, voisiko myyjä ennustaa. Ero oli aivan toista mieltä. Hänestä myyjä käyttäytyi vain niin kuin parikymmentä vuotta toistuvia rutiineja nähnyt ihminen voi. Jos joku tulee lastenvaunujen kanssa Pennin Tiimiin ja samana päivänä tarjotaan vaippoja halvalla, ei ole kummoinen konsti neuvoa oikean hyllyn luo.

Kotona Ero tyrkkäsi pikakahvipurkin sängyssä retkotavalle vaimolleen. Kaikki heidän tyynynsä olivat hänen selkensä alla. Aili puristi nyrkissään märkää leivinliinaa, jolla hän kostutti vähän väliä huuliaan. Aili ei juonut mitään, ei tarvinnut raahautua vessaan.

Mitä tämä on? Aili pyöritti purkkia lakanaa vasten.

Murukahvia, Eero meni vahtipaikalleen olohuoneen ikkunan ääreen. Eikö ole loistava keksintö?

Kaikella tavalla sinä ihmistä kiusaat, Aili veti henkeä ja raapi keuhkojaan.

Kahvipupenaa voi napsia kuiviltaan suoraan suuhun. Ei tarvitse keittää.

Kiitos vaan.

Kuule, moni asia muuttuu, jos me tästä muutetaan.

Jos olisi hissi.

Tässä mitään lääkäriä tarvita, Eero tiiraili ulos.

Tämän parasta ennen on ollut toissa vuonna. Aili pudotti lukulasinsa lattialle.

Niin meidänkin.

Kesän korvalla mainospostissa tuli lappusia, joissa luki: Myy asuntosi. Kova kysyntä juuri Myllykylän alueella. Ostajat valmiina. Myös asunnonvaihdot luottamuksella.

Eero siirsi mainokset vaivihkaa sivuun, vaikkei Aili ollut jaksanut koko keväänä mitään lukea. Toisinaan hän oli vilkaissut vanhoja valokuvia. Hän näytti Ailille vain Hannulta tullutta postikorttia:

Terveisiä täältä Archipelagolta. On tämä mahtavaa verrattuna ainaiseen metsästykseseen. Kuule, kalaa tulee, eikö tartte pukea punaista pipoa päähän. Täällä ei ammuta hirvenä. Isä, menetkö vielä syksyllä mukaan jahtiin? Vai olisi-ko jo aika käydä silmä lääkäriässä? Vitsi, vitsi. Pullein purjein, ei ole tyrskyjä lain. Seuraavaksi Norrbyhyn.

Allekirjoituksena oli Hannu, Benita ja tytöt sekä Eeva. Kuka ihmeen Eeva? Poika oli sotkeutunut taas johonkin itseään suurempaan. Se oli selvä.

Eeron yöunet keskeytyivät säännöllisesti kolmen mais-
sa. Unta ei vain riittänyt ja hän katseli kiikaritähtäimen lä-
hemmäksi tuomaa maailmaa.

Nurmikolla kirmasi rusakko. Ero seurasi sen kiemur-
televaa laukkaa niin innokkaasti, että hän painautui etuku-
maraan. Kiväärin piippu kolahti ikkunalasiin. Rusakko li-
säsi potkua askeliinsa ja paineli rantaa kohti. Se katosi pus-
kien taakse. Täälläkään ei ammuta hirvenä. Kaupungin
hälyssä vaukkoontuneen elukan joutaisi lopettaa. Kunnon
jänis tietää mitä tekee. Vai silmälääkäriin, täällä ei ammu-
ta hirvenä. Kuinka Hannu jaksaa ainoasta harhalaukauk-
sesta muistuttaa. Mutta mitään ei silloin tapahtunut, ei
mitään. Metsässä on omat vaaransa, merellä omansa. Ei
niitä voi verrata, vaikka molemmissa voi käydä köpelösti.

Asunnossa oli oudon hiljaista. Ero painoi silmänsä
kiinni ja kuunteli. Patteri naksui, putket vavahtivat ja kä-
kikello nakutti. Sängystä ei kuulunut mitään. Kivääri ko-
lahti uudestaan lasiin, kun hän kääntyi katsomaan, nousi-
ko ja laskiko Ailin lakana.

Ase kädessä hän lähestyi parivuodetta, kiersi vaimon
puolelle ja kumartui tämän ylle. Ailin kasvot kellersivät ja
rasvainen tukka pörrötti hilseisenä. Haisi edellisenä kesänä
vaihdetulta tyynyliinalta. Ailin rohtuneisiin huuliin oli tart-
tunut hius. Se ei värissyt. Ero kumartui ja painoi korvansa
liki Ailin nenää. Ei kuulunut edes pientä kosteaa krohinaa.

Silloin kun Erolla oli vielä ollut Huili-hirvikoira, se oli
kerran Keskuspuiston lenkillä kaivanut maasta sellaisen
möhkäleen, ettei Ero ollut osannut sanoa, minkä elukan
sisäelin se oli ollut. Sitä hän oli sitten möyhentänyt ja syöt-
tänyt Ailille jauhetun sianlihan joukossa, eikä Aili ollut
miksikään mennyt. Ero ei ollut uskaltanut panna suu-

hunsa edes pikku rippua. Hän oli mennyt läpi karhun, hevosen, lehmän, ihmisen, sian ja muiden elikoiden räjäytyskuvat, joita kirjastosta oli löytynyt, mutta mihinkään ei kimpale ollut sopinut. Edelleen häntä kaiveli selittämätön arvoitus. Tämä kaikki tuli taas mieleen, kun hän tuijotti vaimonsa silmäluomia niin läheltä, että heikotti.

Aili ei olisi pärjännyt metsässä enää aikoihin. Linnut olisivat nokkineet hänet pois elävien kirjoista, ellei hän itse olisi ymmärtänyt hakeutua maakuoppaan tai suonsilmään. Eero katsoi kivääriänsä, jota ei ollut puhdistanut pitkään aikaan. Se sopi käteen kuin hansikas. Hänen mieleensä tulvahti niin selkeä ajatus, että se ei edes kammoksuttanut. Jos tilanne todellakin oli nyt äitynyt niin pahaksi, hän ei epäröisi. Hän olisi armelias ja varmistaisi tapahtuneen. Pelit ja vehkeet löytyivät omasta takaa.

Kuinka läheltä täytyy toljottaa? Aili ensin henkäisi ja sitten yskäisi. Ailin huuliin tarttunut hius lensi päin Eeron naamaa.

Ei kun tämä on pysähtynyt, Eero haki käteensä herätyskelloa yöpöydältä, mutta naurukohtaus tunki ulos hänen mahastaan. Sitä ei pystynyt pidättämään. Hän nauroi katketakseen. Vasemmassa kädessä hytkyi kivääri ja lopulta oikeassa herätyskello. Hän hohotti, eikä muistanut, koska viimeksi tekonauru oli raikunut yhtä aidonkuuloisesti. Hän istuutui, mutta istui vaimon jalkojen päälle, ja sekös lisäsi Eeron riemuun kierroksia.

Aili hätisteli Eeroa sen minkä pystyi voimattomilla jaloillaan ja sätti pojannulikaksi.

Näin alkanut päivä meni menojaan. Iltapäivällä Aili pääsi pystyyn ja raahautui keittiöön. Hänellä oli vakaa aikomus perata silakoita, mutta ote lipsui. Hän paistoi niitä

lopulta ruotoineen paistinpannalla ja istui hellan edessä jakkaralla, jolta hän yskiessään jysähti lattialle pötkölleen.

Käännä ja paista itsellesi, Aili sai sanottua, kun konttasi kuhmuraisilla polvillaan kohti sänkyä.

Ei tässä taaskaan muuta voi, Eero väänsi levyn nollalle. Hän vei paistinpannun parvekkeelle. Lokit noukkivat toiselta puolelta kärventyneet kalat pois.

Tiistaina Eero oli ensimmäinen asiakas Pennin Tiimissä. Hän osti puhelukortin ja soitti sen tyhjäksi tuulikaapin yleisöpuhelimesta eri kiinteistövälittäjille. Hän ei kertonut nimeään eikä tarkkaa osoitettaan mutta mainitsi kadun. Asunnosta oltiin erittäin kiinnostuneita. He penäsivät Eerolta, olisiko mahdollista tulla käymään. Hinta-arvio pitäisi tehdä paikan päällä. Eero ei suostunut.

Ei ihan vielä, Eero sanoi. Hän kysyi useaan otteeseen, että vaihto pienempään asuntoon kannattaisi. Neliöitä oli liikaa yksinäiselle miehelle.

Soittokierroksen jälkeen hän osti suklaakonvehtirasian, keksejä ja uuden pakkauksen pikakahvia sekä poistomyynistä pääsiäismunia. Viime käyntikerran jälkeen oli tullut lasti retkeilyvälineitä, ja Eero osti kahdellasadalla kupoliteltan ja makuualustan.

Myyjä seurasi katseellaan kummissaan Eeron touhuaamista ja tunki vähän väliä tarjoamaan apuaan ja utelemaan, minne Eero oli lähdössä.

Täytyy testailla.

Maailmanloppuako sitä odotetaan? myyjä kysyi.

Sitten vasta ostaisinkin, Eero sanoi. Myyjä pelästyi provisiopalkkansa vuoksi, että vanhus jättäisi ostoksensa tekemättä.

Kierreltyään vielä hetkisen lenkkiavaimien ja moottoriöljyjen seassa hän meni kassalle ja kysyi:

Mitä uutta?

Onkimatoja maitotölkissä. Uusinta uutta joka vuosi.

Mikä tämän firman nimeksi tulee sitten, kun amerikkalaiset hallitsee koko maailmaa?

Sentin Lenkki tai Euro-Dollarin Pollari. Niin minä olen ajatellut.

Hän pyysi myyjää soittamaan taksin.

Tuommoisen matkan takia?

Kerrankos sitä.

Jos minä soitan, niin tästä se kierre sitten alkaa. Ensi kerralla joudun kantamaan herran ostokset.

Soitatko vai et? Eero sanoi.

Ja sitten seuraavaksi sinä pyydät, että laitan tavarat kaappeihin ja teen ruokaa ja luen sanomalehdestä ääneen, mitä televisiosta tulee.

Ilman mua sä et olisi siinä.

Miten niin?

Mä olen tämän puljun perustaja.

Huono vitsi.

Panin pystyy Pennin Tiimin. Jos meikäläistä ei olisi, teikäläisellä ei olisi töitä.

Minä olisin sitten jossain muualla, jossain aivan muualla.

Aivan varmasti.

Ihan varmasti.

Soitatko vai et?

Soitetaan soitetaan. Mutta älä kuvittele liikoja.

Eero kokosi teltan olohuoneeseen ja veti tukinarut sohvajalkoihin ja pikkupöytään kiinni.

Tämäkin vielä, Aili sanoi, kun Eero haki sängystä peittonsa.

Teltassa hän tuijotti kankaan läpi vihreäksi muuttunutta olohuoneen lamppua, joka oli melkein kuin katsoisi hitauslasin läpi aurinkoa. Kaikki teltan sisällä oli vihreänsävyistä. Hän mutusteli vihreitä keksejä ja hörppi vihreitä kuplia greippilimonadipullosta.

Poistomyynnin pääsiäismunat hän kuori esiin foliosta ja rouskutti kaksivärisen suklaan suussaan pehmeäksi. Yllätyskotelot hän keräsi sivuun ja avasi ne vasta syötyään kaikki suklaamunien puolikkaat. Kaikki kotelot olivat tyhjiä. Ei ollut ainuttakaan sormusta, ei pikkuista jänisräikkää, ei koottavaa härveliä, ei hyrrää. Pelkkiä suutareita, paitsi viimeisessä oli lappu, johon oli kirjoitettu tikkukirjaimilla: TÄÄ ON VARMASTI VIIMEINEN KERTA.

Oliko ihan pakko? Eero oli ymmällään, millä voimilla ja missä välissä Aili oli ehtinyt sorkkia hänen pääsiäismuniaan.

Mitä ihmettä nyt taas? Aili sopersi.

Eero veti jatkoroikan telttaan ja kuunteli makuullaan Metsäradiota. Huulet hykertelivät mielihyvystä, eikä hän huomannut, että käärme aikoi paratiisiin. Eero tajusi sen vasta säpsähtäessään. Aili sotkeutui telttanaruihin ja mätkehti pitkin pituuttaan lattialle vaikeroimaan.

Yksityisalue, Eero työnsi päänsä teltan suuaukosta.

Saatana. Kusenko herran kartanon rappusille?

Eero ei muistanut koskaan kuulleensa Aililta moista kielenkäyttöä. Hän nukkuisi tästä lähtien teltassa, vaikka Aili käski viskata koko kuvotuksen kaatopaikalle.

Viikkoa myöhemmin Aili kertoi unestaan, jossa kaikki oli

valkoista niin kuin keväthangella.

Älä kerro enempää, Eero sanoi.

Mutta sitten kaikki muuttui mustaksi.

Anna jo olla.

Vain minuun jäi kaikki valkeus ja kirkkaus. Minä pysyin liikkumaan. Minä juoksin, hypin ja uin. Kuvittele, minä uin pitkin vedoin. Oli kevyt hengittää.

Eero sulki korvansa ja antoi Ailin puhua itseksensä. Hän tähtäili kiväärillään ympäri pihaa. Hän oli kuvitellut, että nyt hän eläisi viimeisiä päiviä tarkkaillen tämän pihan elämää tästä ikkunasta. Asiat olivat menneet juuri päinvastoin. Aili oli virkistynyt sen jälkeen, kun oli sotkeutunut telttanaruihin. Tämä oli jopa käynyt suihkussa ja laittanut lihasopankin porisemaan viimeisestä hirven etulavan palasesta. Sitä mukaa kun Aili piristyi, Eeroa taas väsytti entistä enemmän. Hän nukkui pidempään, ei ajanut parataansa, antoi asioiden olla. Sairaaksi hän ei itseään tunnustanut vaan uupuneeksi odottamiseen. Hänestä tuntui, että Ailin piristyminen imi hänen elämänvoimaansa.

Ja sinä kompastuit pyssyysi. Luoti lävisti rintasi, Ailin sanat kiinnittivät Eeron huomion. Aili jatkoi: Sitten sinä laskeuduit hissillä helvettiin. Nuoret miehet makasivat maassa ja huusivat tuskissaan viimeisillä voimillaan nimeäsi: Sesak, Sesak. Minä sanoin niille: Ei, ei, sinä olet Eero. Mutta ne kuolivat pois ennen kuin ehdin korjata vääryyden. Minä loistin edelleen kirkkaana ja minun oli hyvä olla.

Eero tuhahti, pani kiväärin sivuun ja kömpi telttaansa maate. Tuollaisen puheen jälkeen hänellä ei ollut Ailille mitään sanottavaa.

Kun aamu kajasti kankaan vihreäksi, Eero avasi teltan

hiestyneen vetoketjun ja solmi liepeet sivuun. Hän jäi makoilemaan. Kumma kyllä, hänen selkäänsä ei ollut pakotanut yhtenäkään aamuna teltassa nukutun yön jälkeen. Hän tuijotti ikkunalaudalle. Kivääri odotti ottajaansa. Toisaalta hänen teki mieli nousta ja katsella lehdenjakajaa tai muita aikaisia touhuajia, mutta toisaalta taas aamu oli oudon rauhallinen. Tuntui kuin äänet olisivat kadonneet maailmasta ja kaikki liikkeet olisivat hidastuneet. Kuin maailma virtaisi äänetönnä ohi, eikä mihinkään voisi mitenkään vaikuttaa ja ihmisparka tyytyisi lopultakin siihen.

Hän jätti kiväärin, lehdenjakajan ja rusakot rauhaan, hän jätti kahvin keittämättä. Hän meni makuuhuoneeseen ja kävi pitkälleen Ailin viereen.

Halusitko kysyä jotain? Aili raotti silmiään, katsoi Eeroa ja sulki silmänsä. Tämä silmänräpäytys päätti heidän yhteiset hetkensä, kaikki riitansa, vaihdetut ja sanomattomat sanansa. Enempää pienen hetken kannettavaksi ei olisi voinut kasata. Jos olisi hissi, Aili vielä kuiskasi.

Ei mitään enempää.

Eero käänsi selkäänsä Ailille, ja tällä kertaa hän varmasti tiesi. Elämästä poistunutta hän ei luulisi koskaan nukkuvaksi. Vaimo ei krohissut, vaikkei tämä joka yö edes tuhissut. Vaimo ei nukkunut eikä ollut hereillä. Vieressä makasi pelkkä vaimo. Eero tunsi ja näki kaiken kirkkaasti. Viime päivien uupumus oli tiessään.

Viereensä katsomatta Eero asteli ikkunalaudan ääreen ja otti kiväärin olkaansa vasten. Lintulaudalla oli täysi mekkala päällä. Lehdenjakaja lykkäsi taakkaansa ja kääntyi kulman taakse. Eeron päässä pyöri aina vain sama kysymys: kuinka päivässä tapahtuu sanomalehdellinen asioita.

Hän odotti muutaman tunnin, ensin kahdeksaan, sitten kymmeneen. Mitä tässä hoppuilemaan. Hän otti lakanan teltasta ja levitti sen Ailin päälle.

Parempaan me ei pystytty.

Hän ajatteli, kuinka oli hyvä, ettei helle ollut vielä alkanut. Ei tarvinnut joutua, asiat saivat edetä omaan tahtiinsa. Hannulle ehtisi soittaa myöhemmin, sillä oli aina niin kova kiire.

Mitä uutta? Eero kysyi Pennin Tiimin myyjältä mutta sai vastaukseksi vain ynähdyksen. Hän soitti hautaus-toimistoon kysyäkseen ohjeita. Vaimo haettaisiin, kun auto liikenisi. Eero lupasi olla kotosalla.

Miltä pikakahvi maistui tänä aamuna? myyjä kysyi.

Kahvi kuin kahvia ja aamut samanlaisia.

Hän osti onkimatoja ja vei ne lintulaudalle siemenien sekaan myllertämään. Laiskat kaupunkilinnut saivat vaihtelua.

Vaimo siunattiin, poltettiin, perunkirjoitus toimitettiin. Eero hoiti laskut ja myi Ailin käkikellon vitosella, niin siitä pääsi varmasti eroon. Asunnon hän vaihtoi pienempään. Uudesta huoneistosta oli mukavat näkymät Kirkkojärvelle ja hissillä pääsi joutuisasti neljännessä kerroksesta alas kadulle. Päivittäinen käynti Pennin Tiimissä ei tuntunut mielekkäältä. Piti aina ostaa jotain, eikä hän itselleen tarvinnut mitään. Sen sijaan hän kävi syömässä egyptiläisessä pitseriassa tai Haarikka & Haarukassa. Kumpaan tahansa hän meni, kysyttiin häneltä aina, mitä uutta. Eero koputti kävelykepillä mahaansa:

Sama nälkä kuin eilen.